

Verotusta pidetään suurimpana haasteena maa- ja metsätilojen tulevissa omistajanvaihdoksissa

20.3.2023

Maa- ja metsätilayrittäjät pitävät perintö- ja lahjaverotusta suurimpana haasteena tulevassa omistajanvaihdoksessa. 44 % pitää sitä vähintään merkittävänä ongelmana. Myös muuta verotusta 36 % pitää merkittävänä ongelmana. Kolmanneksi suurimpana haasteena vastaajat pitävät arvonmäärityksen vaikeutta. Pienimpinä ongelmina vastaajat pitävät yrityksen laittamista myyntikuntoon ja sukupolvenvaihdoksen puheeksi ottamista perheessä. Myöskään jatkajan tai ostajan löytymistä tai kauppakirjojen tekemistä ei pidetä kovin merkittävänä ongelmana. Nämä tulokset käyvät ilmi Seinäjoen ammattikorkeakoulun tekemästä tutkimuksesta, johon vastasi 1 083 maa- ja metsätilojen omistajaa 18 eri maakunnasta. Tulevaa omistajanvaihdosta koskevaan kysymykseen vastasivat yli 55-vuotiaat yrittäjät.

Päätoimiset ja eläintilalliset kokevat haasteita enemmän

Päätoimiset maa- ja metsätilayrittäjät kokevat kaikkiaan haasteita ja ongelmia enemmän kuin sivutoimiset yrittäjät tulevassa omistajanvaihdoksessa. Ainoastaan perintö- ja lahjaveroa sivutoimiset pitävät hieman suurempana ongelmana. Vastaavasti eläintiloilla koetaan haasteet pääsääntöisesti keskimäärin jonkin verran suuremmiksi kuin kasvinviljelytiloilla tai metsätiloilla.

Maa- ja metsätilojen ja muiden yritysten tulokset eroavat selkeästi toisistaan. Muissa yrityksissä jatkajan ja

ostajan löytymistä pidetään aina suurimpana ongelmana ja arvonmääritystä toiseksi suurimpana (Varamäki ym., 2021). Perintö- ja lahjaverotus ei siellä nouse niin kärkisijalle, mutta nousee kylläkin niillä, jotka suunnittelevat sukupolvenvaihdosta. Maa- ja metsätiloilla suuri sukupolvenvaihdosten osuus selittää sitä, että perintö- ja lahjaverotus nousee kärkeen. Nykyisellään huojennukset ovat hyvät myös maa- ja metsätilojen sukupolvenvaihdoksissa, mutta vastaajat kokevat kuitenkin isoja haasteita asiassa.

Asiantuntijatukea toivotaan erityisesti omistajanvaihdoksen tekniseen toteutukseen

Puolet vastaajista arvioi ulkopuolisen asiantuntijatarpeen merkittäväksi omistajanvaihdoksen teknisessä toteuttamisessa, arvonmäärityksessä, kokonaiskuvan hahmottamisessa ja etenemisessä sekä verotuksessa. Toisin kuin muut yritykset maa- ja metsätilat eivät pidä jatkajan ja ostajan löytymiseen liittyviä asiantuntijapalveluja kovin tärkeinä. Pääsääntöisesti päätoimiset yrittäjät kokevat tarvitsevansa enemmän asiantuntija-apua kuin sivutoimiset. Päätoimiset yrittäjät pitävät myös asiantuntijapalvelujen laatua ja saatavuutta suurempana haasteena kuin sivutoimiset.

Kriiseistä negatiivisimmin ovat vaikuttaneet kustannusten ja korkojen nousu

Vastaajilta kysyttiin myös, miten eri kriisit ovat vaikuttaneet heidän haluunsa omistaa nykyistä yritystä. Kielteisimmin omistamishaluun ovat vaikuttaneet kustannusten nousu ja korkojen nousu. Kustannusten nousu on vaikuttanut 36 %:lla kielteisesti omistushaluun, korkojen nousu 21 %:lla, Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan 13 %:lla ja koronapandemia 7 %:lla vastaajista. Vastaukset ovat polarisoituneet, koska on myös merkittävä määrä niitä vastaajia, joilla nämä kriisit ovat vaikuttaneet myönteisesti haluun omistaa. Koronapandemia on vaikuttanut peräti kolmasosalla myönteisesti haluun omistaa nykyinen yritys ja sota on vaikuttanut 29 %:lla myönteisesti. Jopa kustannusten nousu on vaikuttanut 15 %:lla myönteisesti. Vastaukset eroavat kuitenkin jonkin verran sivu- ja päätoimisten yrittäjien kesken. Sivutoimisilla yrittäjillä kriisit ovat vaikuttaneet myönteisemmin haluun omistaa jatkossakin yritys.

Tutkimuksesta

Tutkimus on osa Maaseutuyritysten omistajanvaihdosekosysteemin kehittäminen – Matalan kynnyksen omistajanvaihdospalvelut myyjille ja ostajille -hanketta (MOP), jota rahoittaa Maaseuturahasto. Tutkimuksen toteuttamisesta on vastannut Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Tutkimusaineisto kerättiin MTK:n jäsenilleen välittämänä sähköpostikyselynä loka-marraskuussa 2022.
Elina Varamäki
vararehtori (KTT, dosentti)
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Juha Tall,

TKI asiantuntija (KTT)
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Sanna Joensuu-Salo
tutkijayliopettaja (KTT, FT, dosentti)
Seinäjoen ammattikorkeakoulu